

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-kasdos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csapádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM 151.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Hétfő, október 19.

Hindenburg és Conrád együttes haditerve.

(Két hadvezér találkozója Boroszlóban. — Elkésett az orosz hadvezetőség az ellenintézkedéssel. — Győzelmesen folytatjuk az előnyomulást. — Megkezdődik Belfort bombázása.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Budapest, október 18.

A Pester Lloyd bécsi katonai körökből nyert információk alapján Oroszország ellen viselt őszi hadjáratunkról rendkívül érdekes részleteket ír meg:

— A fátyol lehullt — írja a beavatott helyről informált bécsi hiradás. — Az orosz óriás hadsereg ellen teljesen egyenlő erejű — még pedig számban egyenlő erejű ellenfél vcnul. Az orosz számbeli fölényt a német és osztrák-magyar hadseregek fényes győzelmekkel tették semmivé. Hogy seregeink a kraszniki, lublini, zamosei és syszoveci diadalokat nem használhatták ki kellőképpen, annak csak az ellenség számbeli túlsúlya volt az oka. Hervadhatatlan babérokat szerzett azonban hadseregünk már azzal, hogy több mint hatvan orosz gyaloghadosztályt hat hétnél tovább föltartóztatott. A cár másfél millió katonája akadt meg a San vonalánál Przemysl szikláján és négy hétig csaknem télenül vesztegelt a San táján. Az orosz sereg offenzív ereje megbénult, a tartalékok harcra nem szállítása pedig megzavarodott.

Ezzel ellentétben a mi részünkön és szövetségeseinknél élénk tevékenység folyt ezekben a hetekben. A munka eredményeként ma már igen erős német csapatok állanak Lengyelországban Varsó alatt és a Visztulánál már nyolc ellenséges hadtest előretörését vissza. Orosz földön viselt őszi hadjáratunknak kedvezőbb bevezetését nem is kívánhatjuk.

A fölvonult nagy német haderő egyik része az, amelyik a Nida vonalán a Kielce—Radom—Ivangorod közti vasut déli oldalán nyomul előre, nem lehetett föladata Varsó megtámadása. Erre a célra második hadsereg vonult föl, amelyet még szeptember elején gyülekeztettek teljes titokban Boroszló és Pozen között. Szeptember második felében vonat-vonat után indult erről a gyülekezőhelyről az orosz határ felé, ahonnan megfelelő biztonsági rendszabályok mellett történt az óriási erők továbbszállítása Kalis-Lodz és Censchohowo-Piotrkow vasúti vonalain.

Igy történt, hogy október első napjaiban hatalmas német hadsereg állott már felvonulva alig száz kilométerre Varsó és Ivangorod vonalától. És a hadsereg vezére a mazuri győző: Hindenburg tábornagy volt, akit az orosz szolgásgából megszabadított népek egykor nagy nemzeti hősként ünnepelelhetnek.

Boroszlóban szeptember első napjaiban egy magasrangú osztrák-magyar tábornok tett látogatást. Ugyanekkor a városban tartózkodott a keletporoszországi sokszorosan győztes hadvezér is.

A két vezető tábornok meghitt, bizalmas tanácskozásra ült össze a boroszlói katonai parancsnokság épületében és zseniális haditervet dolgoztak ki együtt. A két tábornok azután bucsut vett egymástól. Hindenburg tábornok utban levő csapataihoz sietett. A mi haderőnk vezérkari főnöke Hötendorfi Conrád báró pedig olyan hatalmas sereg vezére lett, amelylyel megvalósíthatta terveit. Stjernievice és a Visztula felső folyása között (Krakkótól északra) együttvéve egy millió főt meghaladó német-osztrák-magyar sereg állt készen a kelet felé irányuló operációkra.

A most folyamatban levő hadjárat megvalósítása a boroszlói hadtérnek és máris tény az, hogy az orosz hadvezetőség elkésve

Folytatjuk az oroszok támadását Galiciában.

— Negyvenezer orosz halott Przemyslnél. —

Budapest, október 18. A főhadiszállásról: Strwiaz mindkét partján folyó osztaban a támadást tegnap folytattuk és helyenkint már megközelítettük az ellenség harcra vonalát. Csapatunk egyes pontokon mint a várharcban futóárkokkal küzdik magukat előre. Mult éjjel az oroszok több támadási kísérletét véresen visszautasítottuk. A csata az egész vonalon ma is folyik. A harcra nehéz tűzsergőnk is beleszólt. Wyskowitzól északra visszavetett ellenséget tovább üldözzük.

A Kárpátokon át előrenyomult erőink más részei Lubieneczeig, Orowtól északra fekvő magaslatokig, Uroz körül területre hatoltak előre.

Az oroszoknak Przemysl elleni támadásokban szenvedett veszteségeit sebesültekben és halottakban negyvenezerre becsljük. Höfer vezérőrnagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Bevonulnak a németek Varsóba.

Berlin. (Cenzurálva.) A németek Varsó előtt állanak. Ez a német vezérkari tegnapi jelentés magja. Ebben a hat szóban a világtörténelem egy egész fejezete rejlik, amelynek utolsó paszusa a békekötés lesz.

Oroszország szeptember 30-án értesült először a német és a magyar hadsereg új offenzívájáról déli Lengyelországban. Egy héttel később következett az opatowi és az ostrowieci győzelem, ötven kilométernyire északra San-Domierstől a Visztula hídjánál, amelyet az osztrák-magyar csapatok elfoglaltak. Innen ötven kilométernyire van Radom, ahol erős orosz csapatokat vertek meg a németek. Október 13-án visszavetették a németek az orosz elővédet Varsótól délre és meghiusították Ivangorod alatt az ellenséget a Visztula átkelésében. Október 15-én már Varsónál állanak a német csapatok és száz kilométeres fronton nyolc orosz hadtestet vertek vissza Ivangorod és Varsó között.

tette meg ellenintézkedéseit a szövetséges seregek kellőképpen fel sem ismert mozdulatai ebben Novo Georgievsktől a Kárpátokig nyolcvan orosz gyaloghadosztály volt elhelyezkedve és mire a fenyegetett ivangorod—varsói vonal védelmére keleti Galiciából mintegy 20 hadosztályt fölrendelt az orosz hadvezetőség, azalatt csapatunk és szövetségünk hadereje mindenhol győzelmesen haladt előre.

Semmi se háládatlanabb dolog, mint háború folyamán jóvendőléseket mondani. Mi történhet a Visztula két partján és a Santól keletre a legközelebbi időben? A Visztula vonalat az oroszok lehetőleg sokáig tartani kívánják. Ez kétségtelen. De ha egyszer mi tulleptük a Sant és Lublin kormányzóságban előrenyomultunk, akkor a szövetséges seregek — a mi vitéz katonáink és a németek — kemény harcban ki fogják vinni a győzelmet is.

Folytatjuk az oroszok támadását Galiciában.

— Negyvenezer orosz halott Przemyslnél. —

Budapest, október 18. A főhadiszállásról: Strwiaz mindkét partján folyó osztaban a támadást tegnap folytattuk és helyenkint már megközelítettük az ellenség harcra vonalát. Csapatunk egyes pontokon mint a várharcban futóárkokkal küzdik magukat előre. Mult éjjel az oroszok több támadási kísérletét véresen visszautasítottuk. A csata az egész vonalon ma is folyik. A harcra nehéz tűzsergőnk is beleszólt. Wyskowitzól északra visszavetett ellenséget tovább üldözzük.

A Kárpátokon át előrenyomult erőink más részei Lubieneczeig, Orowtól északra fekvő magaslatokig, Uroz körül területre hatoltak előre.

Az oroszoknak Przemysl elleni támadásokban szenvedett veszteségeit sebesültekben és halottakban negyvenezerre becsljük. Höfer vezérőrnagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Bevonulnak a németek Varsóba.

Berlin. (Cenzurálva.) A németek Varsó előtt állanak. Ez a német vezérkari tegnapi jelentés magja. Ebben a hat szóban a világtörténelem egy egész fejezete rejlik, amelynek utolsó paszusa a békekötés lesz.

Oroszország szeptember 30-án értesült először a német és a magyar hadsereg új offenzívájáról déli Lengyelországban. Egy héttel később következett az opatowi és az ostrowieci győzelem, ötven kilométernyire északra San-Domierstől a Visztula hídjánál, amelyet az osztrák-magyar csapatok elfoglaltak. Innen ötven kilométernyire van Radom, ahol erős orosz csapatokat vertek meg a németek. Október 13-án visszavetették a németek az orosz elővédet Varsótól délre és meghiusították Ivangorod alatt az ellenséget a Visztula átkelésében. Október 15-én már Varsónál állanak a német csapatok és száz kilométeres fronton nyolc orosz hadtestet vertek vissza Ivangorod és Varsó között.

A szövetséges csapatok győzelmes előnyomulása annál bámulatraméltóbb, mert Orosz-Lengyelországban alig járható az utak és a tízezer négyszögkilométernyi Visztula-vidéken vasut egyáltalában nincs.

Katonai körökben bizonyosra veszik, hogy a német csapatok a legközelebbi napokban be fognak vonulni Varsóba.

Az orosz vezérkar beismeri a veszélyt.

Rotterdam: (Cenzurálva.) Az orosz nagyvezérkar, a Times jelentése szerint a következőképp írja le a harctéri helyzetet:

Az orosz védelmi állás centruma körülbelül a Varsó—Novogeorgievski közti első számú tábor, amelyet szárnyain várak, a frontján a Visztula véd.

A jobb szárnyon természetesen védővonalak húzódnak el északkeleti irányban a Narew mentén Lomzaiig, amelyek a legszélső jobb szárnyat fedezik.

A balszárnyon természetalkotta védővonala húzódik le délkeleti irányban a Visztula felől.

tula mentén, amelynek támasztéka Ivan-gorod.

Eme vonalak közt fekszik az óriási fegyveres tábor.

A vasuti hálózat lehetővé teszi óriási tömegek összevonását és a front mentén való vonultatását.

Az említett fegyverszett táborral szemközt az ellenség oldalállást, északon pedig kissé átkarolóállást foglal el.

Az északi szárny védővonala az augusztóvi mocsarakban végződik és a németek jól tudják, hogy ezeken nehéz az átkelés. Az ellenség esetleges előnyomulását Grodnó vára és a legerélyesebb ellentállás tartja fel. A Nyemen vonal erősségét ismerik a németek.

Az osztrák-magyar hadsereg mozdulatai délen átkarolással fenyegetik az orosz frontot az Ivangorod—Saudomierc vonalon.

Az oroszok zsidó-üldözése.

Berlin, (Cenzurálva.) Egy lengyel előkelő politikus, aki most érkezett Berlinbe, elmondja, hogy az oroszok, amikor a németek Radomot ideiglenesen kiűrtették, három kiváló zsidó lakost, köztük Danziger dr.-t, a híres talmudtudóst, minden bírósági eljárás nélkül felakasztatták, mert a németek két lovat rekviráltak tőlük.

Amikor a dolognak híre ment, az orosz pápa a parancsnokhoz sietett és kezességet vállalt a letartóztatottak ártatlanságáért. A kezesség azonban már későn jött. Amikor másnap az egyik özevgy a főparancsnokhoz jött, ez gögösen azt mondta: „Bűszke lehet arra, hogy férjét felakasztattam. Feláldozta magát az összes radomi zsidókért, mert kozákjaink valamennyiüket agyon akarták ütni.”

Ez az eset természetesen nem áll egyedül és a kozákok mindenütt, ahol németek jártak, vagy közelednek, pogromokat rendeznek, a melyeknek ezinte hivatalos színezete van. Széltében beszélnek, hogy *Nikolaj Nikolajevics* nagyherceg ezt a kijelentést tette volna: Ha a katonáink szenvednek, akkor valami szórakozásnak is kell lennie. Ha eközben egy pár zsidó fejét beverik, akkor kiabálhat a londoni zsinagóga, amit akar.”

Románia semleges marad.

Bécs. A Reichspostnak jelentik Bukarestből: *Ferdinánd király* elnöklésével minisztertanács volt, amelybe valamennyi pártelnökséget is bevonták. A tanácskozás folyamán a kormány eddigi magatartását helyeselték és megállapították, hogy nincsenek okok Románia eddigi magatartásának megváltoztatására. Egyben megfontolás tárgyát képezte a széles alapokon

nyugvó negykabinet alakítása és erre vonatkozólag a megvalósítás esetére megegyezés is jött létre. (M. T. I.)

Románia egyetlen veszedelme Oroszország.

Bukarest, október 18. *Rosetti Radu*, a külügyminisztérium volt osztályfőnöke röpiratot adott ki, amelyben Romániának Oroszországhoz való viszonyával foglalkozik és óva inti Romániát, hogy ne tartsanak az oroszokkal. Azok után, kérdi, amikor Románia 1812 óta az oroszoktól szenvedett, akad-e olyan együgyű román, aki hisz a cár szavában vagy pedig Oroszországnak irántunk való jó szándékaiban?

Fő! kell említeni azokat a szemtelenségeket, amelyekkel Oroszország elkeseríti az életünket. Megemlítem-e, hogyan viselkedtek az oroszok 1878-ban a Siliatria-ügyben, amikor a berlini szerződés szignatárius hatalmai közül egyes-egyedül Oroszország ellenzte azt, hogy úgy állapítsák meg határainkat, hogy túl a Dunán védhessük kerületünket. Románia jövőjének legfőbb, sőt egyetlen veszedelme Oroszország mindenható hatalma. Nappal és éjjel istenhez kell fohászolni, eszünkkel, szívünkkel, két karunkkal dolgoznunk kell és semmiféle áldozattól nem szabad visszariadnunk, hogy mi is hozzájáruljunk ennek az örök veszedelemnek a megsemmisítéséhez. (Bud. Tud.)

Beteg a szerb királyi osalád.

Szofia. Az Utó tudósítója jelenti Nisből: *Péter szerb király* súlyos betegen fekszik, nagyfokú láza van és folyton félrebeszél. A királyt teljesen megtörték a közelmúlt napok eseményei és ezek döntötték ágyba. A trónörökös halálosan megsebesült, György herceg is súlyos sebet kapott. A hadsereg helyzete egészen reménytelen. (N. T. H.)

Oroszország erőszakolja a Dardanellák megnyitását.

Budapest. (Sajtóbizottság engedélyével, távíroda). Berlin. Oroszország Törökországnál lépéseket tett a Dardanellák megnyitása kérésére. Válasz még nincs, de kétségtelen, hogy a porta elutasítja.

Török és orosz hajók harca.

Budapest. (Sajtóbizottság engedélyével.) Szofia: Varnában tegnap ágyudőrej hallatszott Konstenza irányából. Összeütközést gyanítanak török és orosz hajók között.

Erős német támadás a francia balszárny ellen.

Belfort bombázása.

BUDAPEST. (Sajtóbizottság engedélyével). Kopenhága. Berlinske Tidende jelenti Londonból: Csütörtök óta Iperes Courtrei környékén kétségbeesett csata folyik, ahol az antwerpeni német csapatok a franciák legszélső balszárnyát támadják nagy hevességgel, hogy a Belgiumban álló német nyugati szárny és a franciaországi német jobbszárny között összeköttetést létesítsenek. Eddig a támadás eredménytelen, de nagy erővel folytatják. Dünkirchennél nagy csatát várnak, ahol szövetségesek erősen elsáncolták a várost és nagy területeket viz alá helyeztek. (Távíroda.)

BERLIN. Belfort körül megkezdődött a döntő ütközet. A nehéz ostrommozsarakat elhelyezték állásaikba.

Német a közigazgatás egész Belgiumban.

Berlin. Egész Belgium német közigazgatás alá kerül.

Kongó angol oltalom alatt.

London. A kormány a belga Kongó államot oltalma alá vette és a megszállást elrendelte.

Bevonul a török hadsereg Egyiptomba.

Budapest. (Sajtóbiz. engedélyével.) Konstantinápoly. Enver bey kijelentette, ha kitör a török-angol háború a török hadsereg nyomban bevonul Egyiptomba. (Távíroda.)

Anglia támasza.

Pretoria. (Sajtóbizottság engedélyével, távíroda.) Orenje szabad állam elhatározta, hogy angolokat támogatja.

Lázadás Anglia gyarmatain.

Budapest. (Sajtóbizottság engedélyével. Távíroda.) Konstantinápoly: Szomali föld mohamedánjai felkeltek. Berbera várost megszállták. A helyőrség összes angol tisztjeit elfogták. Német cirkáló a franciák által épített Dsibuti-Adisabeba vonalat bombázta és elpusztította. Francia kolóniák is szenvedtek. Az angolok 120 egyiptomi hivatalnokot, 200 egyiptomi tisztet elbocsátottak, hogy Egyiptomban helyzetüket megmentésük.

Olaszország külpolitikája.

Milánó. Giolitti, aki a politikai fórumtól való távolléte alatt is még mindig tagadhatatlan hatásal van a politikában lévő nagyszámú híveire, tegnap amikor Turinból Cavourba utazott újból teljes hozzájárulását fejezte ki a Salandra minisztérium által követett külpolitiká-

hoz. Egész határozottan kijelentette, hogy bárki álljon a kormány élén, csakis a Salandra által követett uton haladhatna. (M. T. I.)

HIREK.

A hős katonatiszt utolsó utja.

(Holló Imre temetése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 18.

Szívetéppően szomorú minden katonatemetés, köny tölul a szemünkbe, ha gondolunk a hősökre, akik otthonuktól messze idegen földben porladoznak és könyeztünk ma is, amikor előttünk folyt le, — a háború óta először — katonatiszti temetés, megrázóan gyönyörű gyász-pompájával.

Holló Imre vállalkozó, tartalékos tisztet temették. A déli harctéren kapott sebébe halt bele, és végtisztességére eljöttek rokonai, barátai és bajtársai mindannyian. Az aradi tisztikar rendezte a temetést és minden fegyvernem kiküldöttei ott voltak. A Szent Pál utcai ház nem tudta befogadni a gyászolók óriási seregét, a Bocskay-téren állították fel tehát a ravatalt, amelyet diszorség vett körül. Az egész teret előzönlötte a résztvevő közönség, amely mélyen elérzékenyült, a mikor a templomi énekkar bus gyászdalai után Vágvölgyi Lajos dr. főrabbi megindító és szívhez szóló gyászbeszédét elmondotta. — Mély hatása volt az érzésetjes, meleg szavaknak, majd feltették a koporsót a koszorúkkal dusan megrakott halottas kocsiá és megindult a hatalmas gyászmenet a temető felé.

A katonazenekar haladt elől és gyászindulókat játszott. Fél század katonaság után ment a halottaskocsi, ezt követte a megtört, zokogó rokonság. Az elhunyt barátainak és tisztársainak hosszú sora után megint fél század katonaság zárta be a menetet. Mikor a városháza elé értek, diszolvést adtak a katonák s a szomorú menet vonult tovább a temető felé, ahol rövid ima után a földbe eresztették a koporsót, amelyben békesseges, örök álmát alusza a hazájáért kiszzenvedett hős aradi hadnagy.

— Hirtelen halál. Tragikus módon halt meg ma este a Szabó Albert cégnek *Ditrichstein* Vilmos nevű volt üzletvezetője, aki nemrégiben a Hajek Antal Utóda üvegkereskedés vezetését vette át. A kereskedő este nyolc óra tájban egy Zrinyi-utcai boltba ment, ahol újsgot vásárolt. Epen távozni készült az üzletből, amikor hirtelen a szívéhez kapott és összeesett. A közelben lévők gyorsan orvost hívtak, de az orvos már csak a beállott halált konstatálhatta. A kereskedőt szívszélhűdés ölte meg.

— Halálozás. Özv. *Grieshaber* Manóné szül. Klein Katalin kovászi lakos f. hó 17-én déli 12 órakor rövid szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 19-én d. e. 11 órakor lesz az aradi izraelita sirkert halottasházából.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

Uránia Színház.

Hétfőn és kedden:

Német háborús Hiradó!

Az oroszok

Keletpor oszországban.

Az U. 9. és legénysége.